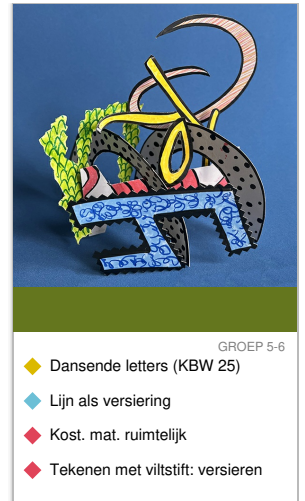

Dansende letters (KBW 25)

Lexie heeft een hekel aan moeilijke woorden. Als ze in de klas iets moet voorlezen of een spreekbeurt moet houden, wordt ze heel onzeker. Maar wat als ze die onzekerheid kan omzetten tot haar kracht? Jouw leerlingen kruipen in de huid van iemand met leesproblemen en verbeelden dansende letters. Deze opdracht sluit aan bij KBW 2025 met het boek Lexie van Kevin Hassing.

Opdracht: Maak een ruimtelijk beeld van 'dansende' letters die samen een woord vormen.

Doelen

- ◆ Met deze opdracht kun je aansluiten bij **kerndoel 2**: leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken, **kerndoel 9**: leerlingen krijgen plezier in het lezen van voor hen bestemde verhalen, **kerndoel 11**: de leerlingen leren een aantal taalkundige principes en **kerndoel 34**: eigen mogelijkheden, kenmerken, wensen, gevoelens, beperkingen en voorkeuren en het ontwikkelen van persoonlijke eigenschappen en vaardigheden.
- ◆ De leerling herkent het verschil tussen een lijn als arcering en een lijn als versiering en kan lijnen als versiering toepassen in een werkstuk.
- ◆ De leerling kan een ruimtelijke vorm samenstellen door gebruik te maken van de keepverbinding.
- ◆ De leerlingen kan met viltstift lijnen en vlekken maken waarin vormen ritmische herhaald worden.
- ◆ De leerling kan in korte tijd een aantal vormvarianten knippen van een opgegeven letter.

Materiaal

Je hebt nodig voor kost. mat. ruimtelijk:

- assortiment kosteloos materiaal zoals stukjes karton, verpakkingen, wc rollen, eierdoosjes
- schaar

Je hebt nodig voor tekenen met viltstift: versieren:

- viltstiften
- tekenpapier

Je hebt nodig voor onderzoek:

- stevig wit tekenpapier
- schaar
- groot vel gekleurd papier om de letters op te leggen

Bijzonderheden:

- Zorg dat je al een aardig stuk met de klas hebt gelezen, voordat je met de opdracht begint.
- Combineer je de opdracht met de werkwijze ruimtelijke constructie kosteloos materiaal? Zorg dan voor ivoorkarton of wit karton, ongeveer 320 grams.

En verder

- Achtergrondinformatie dyslexie: <https://dyslexie.nl/wat-is-dyslexie/>
- Met het lezen van een paar korte teksten kun je zelf ervaren wat het betekent om dyslexie te hebben. Er komen 6 verschillende leesproblemen aan bod: <https://www.expertisecentrum-dyslexie.nl/simulatie/index.html#/>

De les in fases

Oriënteren

1. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen betekenis en bespreek het kort.
 - Zorg dat je samen met de klas al een aardig stuk uit het boek hebt gelezen. Lexie heeft een hekel aan moeilijke woorden. Wie kan uitleggen waarom? Hoe zou het voor Lexie zijn om moeite te hebben met lezen en schrijven? [Laat leerlingen eerst zelf reageren. Leg daarna de link met dyslexie. Misschien is er in jouw klas een leerling die daarover wil vertellen. Vul zelf aan zodat de informatie voor iedereen helder is. Het is daarbij belangrijk om te vermelden dat dyslexie geen stoornis is en dat het ook niets te maken heeft met intelligentie. Kenmerkend voor mensen met dyslexie is dat ze informatie op een andere manier verwerken, opslaan en reproduceren. Foutloos en vlot leren lezen en spellen zijn met deze manier van verwerken veel moeilijker. Daar staat tegenover dat creativiteit, flexibiliteit, nieuwsgierigheid, onafhankelijk en onconventioneel denken bij deze mensen vaak sterker aanwezig is].
 - We gaan samen kijken wat het betekent voor iemand die problemen heeft met lezen. [Gebruik de simulatie van het expertisecentrum-dyslexie, zie link bij 'en verder']. Wat valt je op? [Er zijn verschillende leesproblemen. Het is veel lastiger om te lezen. De letters verspringen of zitten door elkaar. Het is chaotisch. De letters lijken te dansen].
 - Bij mensen met dyslexie is creativiteit, flexibiliteit, nieuwsgierigheid en onafhankelijk denken sterker aanwezig. Zie je dat ook bij Lexie? Vertel eens.
 - Dit is een kunstwerk van Paul Klee. Wat heeft hij met de letters gedaan? Hoe goed kun je dit lezen?
 - We gaan net als Lexie op avontuur: een creatief avontuur. Maak een beeld van 'dansende' letters, die samen een woord vormen.
2. Bespreek de opdracht.

Onderzoeken

1. Geef leerlingen de tijd om te onderzoeken wat ze willen maken.
2. Ze doen dat door een grote hoeveelheid letters te knippen. Wanneer je hiervoor het knipspel gebruikt, haal dan het competitieve element eruit. Ze krijgen vijf minuten de tijd om zoveel mogelijk varianten van een eigen gekozen letter te knippen.
3. Gebruik eventueel de bouwsteen onderzoek. Toon het filmpje, leg zelf uit of herhaal kort de informatie.
4. Houd eventueel aan het eind van het onderzoek een tussentijdse beschouwing; in groepjes of klassikaal. Je kunt hiervoor de nabeschouwingsvragen onderzoek gebruiken.
 - Welke letters spreken je aan en waarom?
 - Kies je favoriete letter en knip in dezelfde stijl een andere letter.

Uitvoeren

1. Wanneer er voldoende varianten van letters zijn geknipt, maken ze een aantal letters met de gekozen techniek. Samen moeten de letters een woord vormen. Het is de bedoeling dat het woord niet makkelijk te lezen is.
2. Leg de werkwijze kost. mat. ruimtelijk uit. Doe de techniek zelf voor, toon het filmpje of herhaal kort de inhoud.
 - Hoe kun je deze vormen aan elkaar bevestigen?
 - Hoe kun je het werkstuk nog steviger maken?
3. Bespreek het vormdoel.
4. Vraag leerlingen of ze weten wat het is. Leg het zelf uit of toon het filmpje. Is dit vormdoel al eerder aan bod gekomen? Herhaal dan kort de informatie.
 - Wat voor soort versiering wil je maken? Druk/rustig, hoekige/ronde vormen, veelkleurig/monotoon van kleur?
 - Kun je nog een ander soort versiering bedenken die goed past bij hetgeen je wil vertellen?
 - Wat kun je doen om deze versiering strakker te maken?
 - Probeer deze twee versieringen eens met elkaar te combineren.

Evalueren

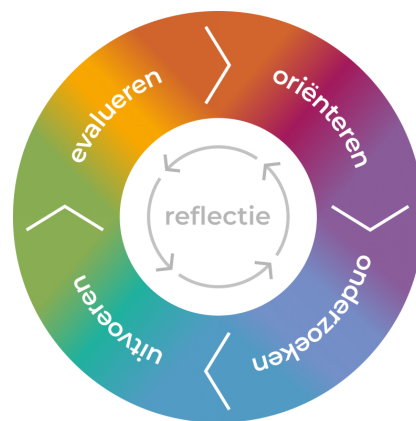
Klik op 'Nabespreken: wat hebben we geleerd?'

Bespreek de vragen op het digibord klassikaal of laat leerlingen de vragen in groepjes of individueel beantwoorden. Mogelijke vragen:

- ◆ In welk werkstuk lijken de letters te dansen? Hoe komt dat?
Welke woord lees jij in dit werkstuk? Wat heeft de maker gedaan om de letters te laten dansen? Herhaal deze vraag een aantal keer.
- ◆ Welke vormen hebben een drukke versiering? Wijs eens aan.
Welke vormen hebben een rustige versiering? Leg eens uit.
Welke vormen hebben veel verschillende soorten versiering? Welk effect heeft dat?
- ◆ Welk werkstuk zit stevig in elkaar? Hoe komt dat?
Welke (keep)verbinding vind je slim bedacht? Leg eens uit.
- ◆ Welke versiering is heel strak? Hoe komt dat?
In welk werkstuk zit een ingewikkelde versiering? Wijs eens aan.
- ◆ Leg alle letters bij elkaar.
Welke letters lijken op elkaar?
Welke oplossing is uniek?
Welke letter heeft jouw voorkeur? Waarom?

Spelen met lesfases en lesdoelen

- De lesbeschrijving is een richtlijn, geen keurslijf. Voel je vrij de volgorde van de bouwstenen naar eigen inzicht aan te passen.
- Is het doel van een bouwsteen al bekend, dan is een korte mondelinge herhaling voldoende.
- Vind je 2 nieuwe leerdoelen te veel voor je leerlingen? Kies dan het doel uit dat ze het hardst nodig hebben voor de opdracht. Of splits de les op. Les 1: aanleren werkwijze, les 2: betekenis en vormdoel.

Aanpassen werkwijze

Liever een andere werkwijze bij deze les? Je kunt de betekenisbouwsteen combineren met onderstaande werkwijzes. Wissel je een bouwsteen, kijk dan altijd kritisch naar de voorgestelde volgorde in de lesbeschrijving en pas naar eigen inzicht aan.

- Tekentechniek
- Sjabloondruk
- Kosteloos materiaal ruimtelijk [1]